

ΙΑΚΩΒΟΥ Τ. ΒΙΣΒΙΖΗ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΝ ΣΧΕΔΙΟΝ ΤΟΥ Β. ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ ΤΗΣ 23 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1835

Μέχρι σήμερον παρέμενεν ἄγνωστον τὸ ὑπὸ τῆς Γραμματείας τῆς Δικαιοσύνης καταρτισθὲν καὶ ὑποβληθὲν πρὸς τὸν Βασιλέα (Ἀντιβασιλείαν) πρὸς κύρωσιν Σχέδιον τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 23 Φεβρουαρίου 1835, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐστηρίζετο τὸ οἰκοδόμημα τοῦ ἀστικοῦ μας δικαίου ἐπὶ ἓνα καὶ πλέον αἰῶνα, ἥτοι ἀπὸ τῆς κατὰ τὸ ἔτος 1835 συστάσεως τῶν τακτικῶν δικαστηρίων μέχρι τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος.

Ὁ ἀκαδημαϊκὸς καὶ καθηγητὴς Κωνσταντῖνος Δ. Τριανταφυλλόπουλος, ἀναδημοσιεύων τὴν ἐπὶ τοῦ Διατάγματος τούτου Ἑκθέσιν τῆς Νομοθετικῆς Ἐπιτροπῆς μετ' εἰσαγωγῆς καὶ σοφῆς ἀναλύσεως τοῦ περιεχομένου της¹, ἐπεχείρησε νὰ διατυπώσῃ κατ' εἰκασίαν τὸ ἄγνωστον τότε Σχέδιον τοῦ ἐν λόγῳ Διατάγματος, ἀνασυγκροτῶν αὐτὸ ἐκ τοῦ περιεχομένου τῆς Ἑκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης.

Πρὸ τίνος ὅμως χρόνου, φυλλομετρῶν νομικὰ ἔγγραφα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀνεῦρον καὶ τὸ Σχέδιον τῆς Γραμματείας τῆς Δικαιοσύνης τοῦ ἐν λόγῳ Διατάγματος κατὰ τὴν εἰς τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν μετάφρασίν του. Αὕτη εὕρισκετο μαζὶ μὲ ἄλλα ἔγγραφα σχετικὰ πρὸς αὐτό, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ τὸ πρωτότυπον τῆς Ἑκθέσεως τῆς Νομοθετικῆς Ἐπιτροπῆς.

Τὸ περιεχόμενον τοῦ τελευταίου τούτου δὲν παρουσιάζει πλέον νέον τι, διότι τὸ δημοσιευθὲν ἤδη κείμενόν της² οὐδεμίαν ἔχει διαφορὰν ἀπὸ τοῦ πρωτοτύπου τῆς Ἑκθέσεως. Τὸ μόνον ἄγνωστον στοιχεῖον τὸ προκῦπτον ἐξ αὐτοῦ εἶναι ἡ χρονολογία τῆς συντάξεώς της. Φέρει αὕτη ἡμερομηνίαν 16/28 Φεβρουαρίου 1835.

Ἀναφορικῶς πρὸς τὸ Ὑπουργικὸν Σχέδιον τοῦ περὶ οὗ πρόκειται Διατάγμα-τος, τὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὑπὸ τῶν Γραμματέων τῆς Ἐπικρατείας (Ὑπουργῶν) ὑποβαλλόμενα πρὸς τὸν Βασιλέα (Ἀντιβασιλείαν) ἔγγραφα συνετάσσοντο ἑλληνιστὶ καὶ ἔπειτα μετεφράζοντο εἰς τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν, ἡ γαλλικὴ δὲ μετάφρασις τοῦ ἐγγράφου ὑπεβάλλετο εἰς τὸν Βασιλέα.

¹ Εἰς Ἐπίσημα Πρακτικὰ Πρώτου Συνεδρίου Δικηγορικῶν Συλλόγων τοῦ Κράτους (Ἀθῆναι, 1928), 286 ἐπ. ² Ἐνθ' ἀν., 287 ἐπ.

Ἀντιθέτως, τὰ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως (Ἀντιβασιλείας) προερχόμενα καὶ πρὸς τοὺς Γραμματεῖς τῆς Ἐπικρατείας ἀπευθυνόμενα καὶ στελλόμενα ἦσαν συντεταγμένα γερμανιστί, συνήθως δὲ μετὰ παρὰ πόδας ἑλληνικῆς μεταφράσεως.

Ἐκ τοῦ εἰς τὰς δύο ταύτας γλώσσας συντεταγμένου Σχεδίου περιῆλθεν εἰς γνῶσιν μου τὸ ἐν μεταφράσει εἰς τὴν γαλλικὴν, καὶ αὐτὸ ὅχι εἰς τὸ καθαρὸν, ἀλλ' ἐν σχεδίῳ. Τοῦτο δημοσιεύομεν ἐνταῦθα, ἀφοῦ μᾶς εἶναι ἄγνωστον τὸ εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν γραφέν. Ἄλλως δὲ τὸ ἀνευρεθὲν ἀποτελεῖ ἀσφαλῶς πιστὴν — ἀλλ' ὅχι καὶ καλὴν — μετάφρασιν ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ πρωτοτύπου, οὕτως ὥστε μᾶς παρέχεται δι' αὐτοῦ ὅπωςδῆποτε τὸ ἀκριβὲς περιεχόμενον τοῦ ἀρχικοῦ Σχεδίου τοῦ Διατάγματος.

Τὸ σχέδιον τοῦτο ἔχει ὥς ἑξῆς¹:

Ἀρ. Πρ. 236
Ἐν Ἀθήναις
Τὴν 15/27 Janvier 1835
Ἐπὶ τοῦ Ἀρ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματεία
τῆς Ἐπικρατείας

Πρὸς τὴν Α.Μ.

Διεκπ. Ἀρ. 263
Τὴν 15 Ἰαν. 1835

Sire

Quoique il n'y a point de doute que l'Exabible de l'Armenopule continuera a avoir force de loi pour les affaires civiles attendu qu'il n'y ait pas une loi qui l'abroge ou qui y substitue un nouveau code civile, aux parvenir des diffucultés inattendues j'ai cru cependant necessaire de provoquer un décret royal relativement à ce sujet. Le projet de cet décret est ci-joint.

J'ai pensé qu'il était nécessaire de maintenir en vigueur jusqu'à ce qu'un nouveau code civil ait promulgué quelques coutumes qui depuis long-tem(p)s dominaient en Grèce et dont l'abrogation ne pourrait avoir des bonnes suites ; telle est par exemple le coutume qui defend aux filles mariées et dotées de pretendre aux successions de leurs père et mère lorsqu'elles ont de frères ou de soeurs non encore mariées.

En fin je suis d'avis que le projet de décret en question doit être soumis avant sa publicité au conseil des ministres.

Le secrétaire d'état de la justice

G. PRAÏDIS

¹ Τὸ ἔγγραφον τοῦτο, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ κατωτέρω δημοσιεύόμενα, ἀπόκεινται εἰς τὰ Γενικά Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους. Τὰ δημοσιεύομεν ἀπαραλλάκτως, ἄνευ δηλαδὴ διορθώσεως τῶν ὀρθογραφικῶν σφαλμάτων.

Projet de décret
sur le Code Civil :

Sur le rapport du secrétaire d'état de la justice et le conseil ministeriel entendu nous avons ordonné et ordonnons ce qui suit.

1. *L'Exabible d'Armenopule autant qu'elle contienne des dispositions du droit civil continuera à être en vigueur jusqu'à la promulgation du code civil dont nous avons ordonné déjà la rédaction.*

2. *Les coutumes générales qui auraient été sanctionnées par l'usage de longues annés ou par des arrêts prévaudront sur les dispositions d'Armenopule relatives au même sujet.*

3. *Les dispositions de l'Armenopule qui adoptent les coutumes particulières sont abrogées.*

4. *Le secrétaire de la justice est chargé de l'exécution de la présente ordonnance.*

Au nom du Roi

La Regence

” ” ”

Les secrétaires d'état

Ἐκ τῶν λοιπῶν εὐρεθέντων συναφῶν ἐγγράφων μαρτάνομεν ὅτι τὸ ὑποβληθὲν πρὸς τὸν Βασιλέα Σχέδιον τοῦ Ὑπουργοῦ ἐνεκρίθη κατ' ἀρχὴν παρὰ τῆς Ἀντιβασιλείας, ἐπεστράφη δὲ εἰς τὴν Γραμματείαν τῆς Δικαιοσύνης, ὅπως, πρὶν ὑπογραφῇ διὰ ν' ἀποτελέσῃ νόμον τοῦ Κράτους, ὑποβληθῇ εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον καὶ συζητηθῇ εἰς αὐτὸ τὸ περιεχόμενόν του.

Εἰς ἐκτέλεσιν τούτου ὁ Γραμματεὺς τῆς Δικαιοσύνης διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 325 καὶ ἀπὸ 21 Ἰανουαρίου 1835 ἐγγράφου του τὸ ἀποστέλλει πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Γραμματέα τῆς Ἐπικρατείας, ὁ ὁποῖος ἦτο τότε καὶ ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, διὰ νὰ συζητηθῇ καὶ προσυπογραφῇ. Τὸ ἐν σχεδίῳ εὐρεθὲν ἐγγραφον τοῦτο εἶναι τὸ ἀκόλουθον :

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματεία τῆς Ἐπικρατείας.

Ἀρ. Πρ. 325

Ἐν Ἀθήναις

τὴν 21 Ἰανουαρίου 1835

Ἐπὶ τοῦ Ἀρ. 21160

Πρὸς τὸν ἐκ τῶν Ἑσωτερικῶν Γραμματέα τῆς Ἐπικρατείας διευθύνοντα τὰς συνεδριάσεις τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Διεκπ. Ἀρ. 433

τὴν 22 Ἰανουαρ. 1835

Θεωρήσας ἀναγκαίαν τὴν ἐκδοσιν Διατάγματος [κατο-
νίζοντος] ὁρίζοντος ρητῶς καὶ σαφῶς τοὺς νόμους οἵτινες

θέλουν ἔχει κῦρος ὡς πρὸς τὰς πολιτικὰς διαφοράς, ὑπέβαλα εἰς τὴν Α. Μ. σχέδιον νόμον *[[διατάγματος]]*, τὸ ὁποῖον ἐγκριθὲν ἐπεσιγράφη, διὰ τὰ ὑποβλήθῃ εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον τὰ συζητηθῇ καὶ τὰ προσυπογραφῇ παρὰ τῶν συγκροτούντων αὐτὸ Γραμματέων τῆς Ἐπικρατείας.

Τὸ Διάταγμα τοῦτο διευθύνων εἰς Ὑμᾶς εἰς σχέδιον μετὰ τοῦ πρωτοτύπου Σᾶς παρακαλῶ τὰ συγκαλέσετε τὸ συμβούλιον καὶ συνεδριάσει ὅσον τάχιον, διὰ τὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος *[[διάταγμα]]* νόμον καὶ ἐνεργήσῃ τὰ δέοντα.

Ὁ ἐκπληρῶν ἔργα Γραμμ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης
Γ. ΠΡΑΪΔΗΣ

Τὸ Ὑπουργικὸν δμως Συμβούλιον ἐθεώρησε σκόπιμον, ὅπως ἐπὶ τοῦ 2^{ου} ἄρθρου τοῦ Σχεδίου τοῦ ἀφορῶντος εἰς τὰ ἔθιμα ἀκουσθῇ καὶ ἡ γνώμη τῆς συσταθείσης ἤδη Νομοθετικῆς Ἐπιτροπῆς. Τὴν γνώμην ταύτην ἐπεδοκίμασεν ἡ Κυβέρνησις (Ἀντιβασιλεία) διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 21759 τῆς 4/16 Φεβρουαρίου 1835 Πράξεώς της καὶ παρήγγειλε εἰς τὸν Γραμματέα τῆς Δικαιοσύνης ν' ἀποστείλῃ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τὸ Σχέδιον εἰς τὴν Νομοθετικὴν Ἐπιτροπὴν. Ἡ Γραμματεία ἀποστέλλουσα τοῦτο διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 674 καὶ ἀπὸ 10 Φεβρουαρίου 1835 ἐγγράφου της πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Νομοθετικῆς Ἐπιτροπῆς Χριστόδουλον Κλονάρην ζητεῖ δι' αὐτοῦ παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς τὴν ταχίστην συζήτησιν καὶ γνώμην της ἐπὶ τοῦ πεμπομένου Σχεδίου.

Προφανῶς ἐπείγεται ἡ Γραμματεία τῆς Δικαιοσύνης τὰ δημοσιεύσῃ τὸ σχετικὸν Διάταγμα περὶ τοῦ ἀστικοῦ δικαίου, διότι ἤδη τόσον τὰ λοιπὰ δικαστικὰ νομοθετήματα (Ποινικὸς Νόμος, Ὁργανισμὸς Δικαστηρίων, Πολιτικὴ Δικονομία κλπ.) εἶχον τεθῇ εἰς ἐνέργειαν, ὅσον καὶ τὰ νέα δικαστήρια εἶχον συγκροτηθῇ.

Τὸ σχέδιον τοῦ ἀνωτέρω ἐγγράφου ἔχει ὡς ἔπεται :

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἄρ. Πρ. 674
Ἐν Ἀθήναις
Τὴν 10 Φεβρουαρίου 1835

Ἡ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματεία τῆς Ἐπικρατείας.

Ἐπὶ τοῦ Ἄρ.
Διεκπ. Ἄρ. 811
Τὴν 11 Φεβρ. 1835

Πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Νομοθετικῆς Ἐπιτροπῆς
Νομίσαντες ἀναγκαῖον τὰ ὁρισθῶσιν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ πολιτικοῦ νόμου, ὁ ὁποῖος θέλει ἔχει κῦρος μέχρι τῆς ἐκδόσεως ἐκείνου *[[τοῦ πολιτικοῦ νόμου]]*, τοῦ ὁποίου τὴν

σύνταξιν ἀνέθηκεν εἰς Ὑμᾶς ἡ Κυβέρνησις διὰ τοῦ ἀπὸ 1/13 Ἰανουαρίου Β. αὐτῆς διατάγματος, ἐπροκαλέσαμεν διάταγμα, τοῦ ὁποίου ἀντίγραφον ἐπισυνάπτεται ἐνταῦθα. Τὸ Διάταγμα τοῦτο ὑποβληθὲν εἰς τὸ Ὑπουργικὸν συμβούλιον παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἐπεστράφη μὲ τὴν παρατήρησιν ὅτι ἤθελεν εἶσθαι καλὸν νὰ ληφθῇ, ὥς πρὸς τὸ ἀφορῶν τὰ ἔθιμα δεύτερον ἄρθρον αὐτοῦ, ἡ γνώμη τῆς ν. ἐπιτροπῆς τῆς ὁποίας ἐστὶ πρόεδρος.

Ἡ Κυβέρνησις ἐγκρίνουσα τὴν γνώμην ταύτην τοῦ συμβουλίου διέταξε νὰ ἀποσταλῇ πρὸς Ὑμᾶς τὸ σχέδιον τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος διατάγματος, διὰ νὰ γνωμοδοτήσετε ἐν τάχει περὶ τοῦ Β' ἁρθρου αὐτοῦ καὶ νὰ τὸ ἐπιστρέψετε μετὰ τῶν γενησομένων τυχόν παρατηρήσεων ὅσον τάχιστα.

Τὴν Βασιλικὴν ταύτην ἀπόφασιν ἐκπληροῦντες Σᾶς διευθύνομεν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος σχέδιον καὶ σᾶς προσκαλοῦμεν νὰ ἐνεργήσετε τὰ πρὸς ταχίστην συζήτησιν αὐτοῦ ἀπαιτούμενα.

Ὁ ἐκπληρῶν ἔργα Γραμμ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης

Γ. ΠΡΑΪΔΗΣ

Τὴν 16 Φεβρουαρίου ἡ Ἐκθεσις τῆς Νομοθετικῆς Ἐπιτροπῆς μετὰ τοῦ παρ' αὐτῆς καταρτισθέντος Σχεδίου πέμπεται πρὸς τὴν Γραμματείαν τῆς Δικαιοσύνης, τὴν δ' ἐπομένην 17^{ην} ἰδίου μηνὸς ὑποβάλλεται αὕτη ὑπὸ τῆς Γραμματείας πρὸς τὸν Βασιλέα, ὁ ὁποῖος ἐγκρίνει πλήρως τὰς παρατηρήσεις τῆς Νομοθετικῆς Ἐπιτροπῆς. Τέλος τὴν 21 Φεβρουαρίου 1835 τὸ Σχέδιον πλέον τῆς Ἐπιτροπῆς στέλλεται εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον πρὸς ὑπογραφήν, τὸ ὁποῖον καὶ ἀπετέλεσε τὸ Β. Διάταγμα τῆς 23 Φεβρουαρίου 1835.

Ἡ ὑπάρχουσα μεγάλη διαφορὰ τοῦ περιεχομένου τοῦ ὑπουργικοῦ Σχεδίου ἀπὸ τοῦ Σχεδίου τῆς Νομοθετικῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ἀμέσως καταφανής.

Ἐὰν τὸ ὑπουργικὸν Σχέδιον δὲν παρεπέμπετο εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ταύτην, ἀλλὰ τὸ περιεχόμενόν του ἀτροποποίητον ἤθελεν ἀποτελέσει τὸ κείμενον τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 23 Φεβρουαρίου, εἶναι προφανές ὅτι θὰ εἰσήγετο ὡς ἀστικὸν δίκαιον βασικῶς διάφορον τοῦ εἰσαχθέντος.

Οὕτως αὐτὴ ἡ Ἐξάβιβλος θὰ ἐλάμβανεν ἰσχὺν νόμου καὶ θὰ ἴσχυε πᾶσα διάταξις ἀστικοῦ δικαίου, ἡ ὁποία θὰ περιείχετο εἰς αὐτήν, ἀδιαφόρως ἐὰν ἡ διάταξις αὕτη ἀπετέλει αὐτοκρατορικὴν τοιαύτην ἢ ἦτο ἀπλῶς δόξα συγγραφέως

περιληφθεῖσα εἰς τὸν Ἀρμενόπουλον κλπ. Ἐν ἄλλοις λόγοις, διὰ τὰ ἰσχύη μία διάταξις αὐτοῦ, θὰ ἤρκει τὸ γεγονὸς ὅτι αὕτη ἀνήγεται εἰς τὸ ἀστικὸν δίκαιον, μὴ προσαπαιτουμένης καὶ τῆς προελεύσεώς της ἐκ τοῦ ἐπισήμου βυζαντινοῦ δικαίου.

Κατόπιν τούτου καὶ ἡ ἀναδρομὴ εἰς τὰς μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης γνωστὰς πηγὰς τοῦ ἐπισήμου βυζαντινοῦ δικαίου, ὡς ἰσχύοντος δικαίου, δὲν θὰ ἐδικαιολογεῖτο, διότι ἡ Ἑξάβιβλος τοῦ Ἀρμενοπούλου δὲν θὰ ἦτο ἀπλῶς ἡ προχειροτέρα συλλογὴ τῶν βυζαντινῶν νόμων, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ ἦτο εὐχερὲς τὰ προστρέχουν τὰ δικαστήρια¹, ἀλλὰ ἡ ἀποκλειστικὴ πηγὴ τοῦ γραπτοῦ ἀστικοῦ δικαίου, τῆς ὁποίας θὰ ὑπερίσχυον μόνον τὰ γενικὰ ἔθιμα, ἀμφοτέρων δὲ οἱ νεώτεροι νόμοι.

Ἐκ τῆς εἰσηγητικῆς ἐκθέσεως τοῦ ὑπουργικοῦ Σχεδίου συνδυαζομένης καὶ πρὸς τὴν ἀπὸ 17 Φεβρουαρίου 1835 ἀναφορὰν τῆς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματείας ὑποβολούσης πρὸς κύρωσιν τὸ Σχέδιον τῆς Νομοθετικῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς τὸν Βασιλέα (Ἀντιβασιλείαν) διὰ τὰ ἀποτελέσει τὸ Β. Διάταγμα τῆς 23 Φεβρουαρίου, προκύπτει ὅτι ὁ συντάξας τὸ ὑπουργικὸν Σχέδιον ἐξ ἀγνοίας τῶν ἐξενεχθεισῶν γνωμῶν περὶ τῆς ἐννοίας τῶν προηγηθέντων νομοθετημάτων ἐν σχέσει πρὸς τοὺς αὐτοκρατορικοὺς νόμους καὶ τὴν Ἑξάβιβλον τοῦ Ἀρμενοπούλου (ἄρθρ. 38 τοῦ ΙΘ΄ Ψηφίσματος τῆς 15 Δεκεμβρίου 1828 καὶ ἄρθρον 148 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 152 Ψηφίσματος τῆς 15 Αὐγούστου 1830)² καὶ ἐξ ἐλλείψεως ἐπαρκοῦς νομικῆς καταρτίσεως καὶ πείρας διὰ τὸ ἔργον τοῦ νομοθέτου προέβη εἰς τὴν τοιαύτην διατύπωσιν τοῦ ὑπουργικοῦ Σχεδίου.

Καὶ συγκεκριμένως ἡ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματεία τῆς Ἐπικρατείας εἰς τὴν ἀνωτέρω ἀπὸ 17 Φεβρουαρίου ἀναφορὰν τῆς πρὸς τὸν Βασιλέα ὑποβάλλουσα ἐν γαλλικῇ μεταφράσει τὸ Σχέδιον τοῦ Διατάγματος ὡς εἶχε διαμορφωθῇ ὑπὸ τῆς Νομοθετικῆς Ἐπιτροπῆς προτείνει, ὅπως τοῦτο ἀτροποποιήτως ἀποτελέσει τὸ περιεχόμενον τοῦ Διατάγματος, ρητῶς ἐκθέτουσα ὅτι εὕρισκε τὴν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς διατύπωσίν του ὀρθὴν καὶ δεδικαιολογημένην, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν θὰ ἔπραττεν ἀναντιρρήτως ἡ Γραμματεία, ἐὰν ἐν γνώσει τῶν λεπτομερειῶν τοῦ προτέρου νομοθετικοῦ καθεστώτος καὶ σκοπίμως εἶχε διατυπωθῇ τὸ οὐσιωδέστατα διάφορον Σχέδιόν της.

Μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ Διατάγματος ἡ Γραμματεία τῆς Δικαιοσύνης ἀπηύθυνε τὴν ἀκόλουθον Ἑγκύκλιον³ πρὸς τοὺς παρ' Ἐφέταις Εἰσαγγελεῖς:

¹ Βλ. Γ. ΜΑΡΙΔΑΚΗΝ ἐν μεταφράσει F. REGELSBERGER, Γενικαὶ Ἀρχαὶ τοῦ Δικαίου τῶν Πανδεκτῶν², Α' (Ἀθῆναι, 1935), 50 - 1.

² Περὶ τούτου πρβλ. Κ. Δ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΥ, ἐνθ' ἀν., 292.

³ Ὁμοίου περιεχομένου Ἑγκύκλιον ἀπηύθυνε ταυτόχρονως καὶ πρὸς τοὺς Εἰρηνοδίκας.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματεία τῆς Ἐπικρατείας

Πρὸς τοὺς παρὰ τοῖς Ἐφέταις τοῦ Βασιλείου Εἰσαγγελεῖς

Ἄρ. Πρ. 1156
Τὴν 28 Φεβρ. <1835>

Ἄν καὶ ὁμολογούμενον ἦτο ὅτι ἡ Ἐξάβιβλος τοῦ Ἀρμενοπούλου θέλει ἔχει ἰσχὺν νόμου μεχρικοῦ δημοσιευθῇ ὁ πολιτικὸς κώδικς, τοῦ ὁποίου ἡ σύνταξις ἐδιατάχθη ἤδη, ἡ Κυβέρνησις ἐπιθυμοῦσα νὰ προλάβῃ πᾶσαν περὶ τούτου ἀμφιβολίαν, ἐξέδωκε τὸν ἐντεῦθεν ἐπισυναπτόμενον ἀπὸ 23 Φεβρουαρίου/7 Μαρτίου Νόμον δι' οὗ τοῦτο ὁρίζεται ρητῶς.

Τὸν νόμον τοῦτον παρακαλεῖσθε νὰ κοινοποιήσετε εἰς τὸ παρ' ᾧ διατελεῖτε δικαστήριον καὶ διὰ τῶν ὑφ' ὑμᾶς Εἰσαγγελέων εἰς τὰ Πρωτοδικεῖα τοῦ Κράτους.

Ὁ Ἐκπληρῶν ἔργα Γραμματέως
ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης
Γ. ΠΡΑΪΔΗΣ

Διὰ τῶν ἀνωτέρω συμπληροῦται ἡ ἱστορία τῆς ἐκδόσεως τοῦ εἰς τὴν ἱστορίαν ἀνήκοντος πλέον Β. Διατάγματος τῆς 23 Φεβρουαρίου 1835.

